

Bokomtale

Grensesprenging

Grensesprenging – Utviklingshemming, autisme og teater av Ellen Saur og Ottar Ness er en grundig, tankevekkende og visuelt sterk fagbok som undersøker hvordan scenekunst kan utfordre etablerte forestillinger om funksjonshemming, normalitet, makt og kunstnerisk kvalitet. Med utgangspunkt i både forskning og langvarig kunstnerisk praksis retter forfatterne et kritisk blikk mot hvordan mennesker med utviklingshemming og autisme historisk er blitt marginalisert – ikke bare i samfunnet generelt, men også innen kunst- og kulturfeltet.

Boken kombinerer teoretiske perspektiver fra funksjonshemmingsstudier, samfunnsvitenskap og humaniora med inngående analyser av konkrete teaterpraksiser. Sentralt i boken står tre profesjonelle teaterkompanier: Back to Back Theatre Company (Australia), Access All Areas Productions (Storbritannia) og Teater nonSTOP (Norge). Gjennom disse eksemplene viser Saur og Ness hvordan kunstnere med utviklingshemming og autisme ikke først og fremst bør forstås som deltakere i inkluderingsprosjekter, men som selvstendige og kompetente kunstnere som bidrar til å fornye teaterkunsten.

Et viktig bidrag i boken er hvordan den problematiserer skillet mellom kunst og politikk. Forfatterne argumenterer for at kunst aldri er nøytral, og at spørsmål om hvem som får tilgang til utdanning, arbeid og kunstneriske arenaer, i bunn og grunn er demokratiske spørsmål. Samtidig er boken tydelig på behovet for etisk bevissthet, kompetanse og gode strukturer for å unngå utnyttelse og symbolsk inkludering.

Språkets makt vies også stor oppmerksomhet. Boken diskuterer hvordan begreper som «utviklingshemming», «funksjonsnedsettelse» og «kognitiv svikt» både former praksis og forståelser, og hvordan kunst kan bidra til å åpne for mer affirmative og mangfoldige fortellinger om menneskelig variasjon. De mange fotografiene fungerer ikke bare som illustrasjoner, men som et selvstendig analytisk grep som utfordrer leserens blikk og etablerte forestillinger.

Grensesprenging er en bok som henvender seg til et bredt publikum: kunstnere, kulturarbeidere, pedagoger, forskere, beslutningstakere og studenter innen kunst, helse og sosialfag. Samtidig er den relevant for alle som er opptatt av inkludering, medborgerskap og hvordan kunst kan fungere som en kraft for endring. Boken gir både kunnskap, inspirasjon og konkrete refleksjoner som kan bidra til å bygge ned barrierer og utvikle mer likeverdige og skapende praksiser – langt utover teatrets grenser.

Den digitale utgaven er gratis tilgjengelig: <https://oa.fagbokforlaget.no/index.php/vboa/catalog/book/84>